

Sygn. akt VI GC 20/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Bober

Protokolant: st.sekr.sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2015r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: J. H. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) z/s w P.

przeciwko: R. K. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) z/s w J.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda J. H. na rzecz pozwanej R. K. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI GC 20/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 03 lutego 2015 r.

Pozwem złożonym dnia 28 sierpnia 2013 r. powód J. H. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) wniósł o zasądzenie od pozwanej R. K. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą FIRMA (...) kwoty 101.312,15 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dat i kwot szczegółowo wskazanych w pozwie oraz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż w dniu 09 lutego 2011 r. zawarł z pozwaną umowę nr (...) w ramach której pozwana zobowiązała się do dostawy i montażu na rzecz powoda konstrukcji hali stalowej. Strony ustaliły cenę za realizację umowy w wysokości 120.540,00 zł. Pozwana wywiązała się wobec powoda jedynie z części umowy dostarczając mu projekt konstrukcyjny i konstrukcję stalową ocynkowaną, jednocześnie jednak wbrew postanowieniom umowy nie przekazała powodowi płyty warstwowej do obudowy hali oraz nie dokonała montażu konstrukcji jak i montażu płyty warstwowej. Powód wzywał pozwaną do wykonania umowy, jednakże ta oświadczyła, że przystąpi do montażu hali konstrukcyjnej i obudowy hali wyłącznie w sytuacji gdy powód zapewni komplet śrub i nakrętek potrzebnych do montażu, na co powód nie wyraził zgody. Pismem z dnia 17 września 2012 r. powód ponownie wezwał pozwaną do realizacji umowy, wskazując iż brak realizacji spowoduje dokonanie przez niego wykonania zastępczego. Z uwagi na brak odpowiedzi na powyższe, powód zlecił wykonanie zastępcze A. D. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...). Koszt wykonania zastępczego wyniósł 101.312,15 zł. W związku z niewykonaniem zobowiązania przez pozwaną powód poniósł szkodę majątkową w wysokości odpowiadającej sumie kwot jakie zapłacił w związku z koniecznością montażu hali w miejsce pozwanej i zapłaty tej sumy domaga się w przedmiotowej sprawie.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwana potwierdziła fakt zawarcia przez strony w dniu 09 lutego 2011 r. umowy w przedmiocie dostawy i montażu ocynkowanej konstrukcji stalowej oraz obudowy ścian i dachu z płyty warstwowej z rdzeniem styropianowym. Pozwana zaprzeczyła aby umowa ta obejmowała dostawę elementów złącznych w postaci śrub, nakrętek, podkładek, nakrętek napinających itp., dalej wskazując, że niewykonanie przedmiotu umowy spowodowane było wyłącznie zaniechaniem ze strony powoda. Pozwana podkreśliła, że umowa stron nie obejmowała także innych elementów takich jak okna, bramy czy drzwi, które to elementy powód miał nabyć we własnym zakresie i które były niezbędne do wykonania całej hali. Umowa stron nie obejmowała zresztą także kotew fundamentowych – czemu powód nie zaprzeczył.

Pozwana naprowadzała, że powód wbrew postanowieniom umownym zgodnie z którymi dostawa elementów obudowy hali miała nastąpić etapami na podstawie przesłanego przez inwestora pisemnego zamówienia, nie doręczył jej ww. pisma. Zdaniem pozwanej, brak złożenia przez powoda zamówienia wobec okoliczności iż zawarta między stronami umowa była umową bezterminową, której sposób realizacji polegał na wykonaniu kolejnych jej etapów po złożeniu pisemnych zamówień przez powoda, nie pozwala na przyjęcie, że doszło do opóźnienia w jego realizacji. Ponadto powód wbrew postanowieniom umownym nie zapewnił windy i dźwigu do montażu konstrukcji obudowy a tym samym uniemożliwił pozwanej wykonanie kolejnych etapów umowy. Pozwana wskazała, że zamówienie złożone przez powoda z dnia 02 listopada 2011 r. obejmowało także kotwy fundamentowe, mimo, że tak jak elementy złączne nie były one objęte umową. Pozwana wskazała również, że powód nie uiszczył na jej rzecz kwoty 990,15 zł tytułem transportu blach węzłowych na plac budowy.

W ocenie strony pozwanej działanie powoda polegające na wykonaniu zastępczym umowy zostało dokonane bez podstawy prawnej. Dodatkowo nie ziszczyły się przesłanki określone w art. 480 § 3 k.c. uprawniające do skorzystania z wykonania zastępczego bez uprzedniego upoważnienia sądu. Pozwana podniosła również zarzut nieudowodnienia roszczenia co do wysokości, wskazując, że wysokość kwoty dochodzonej w pozwie jest rażąco wygórowana. Za wykonaną podstawę projektu konstrukcyjnego oraz konstrukcji stalowej ocynkowanej pozwana otrzymała wynagrodzenie w łącznej wysokości 120.250,00 zł. Pozostałą część umowy pozwana miała wykonać za kwotę 20.290,00 zł powiększoną o kwotę odpowiadającą podwyższeniu cen materiałów po 28 lutego 2011 r. Koszt pozostałych do wykonania prac pozwana oszacowała na kwotę ok. 35.000,00 zł, dlatego też – w jej ocenie – kwota żądana przez powoda jest nadmiernym kosztem.

W odpowiedzi na powyższe powód pismem z dnia 10 lutego 2014 r. zaprzeczył okoliczności, iż łącząca strony umowa nie obejmowała obowiązku pozwanej polegającego na dostarczeniu elementów złącznych w postaci śrubek, nakrętek, podkładek, nakładek opinających itp. Powód zaprzeczył także, że pozwana wykonała na rzecz powoda kotwy fundamentowe, kotły te bowiem wykonała ostatecznie inna firma. Powód wskazał, że pozwana w sposób nieuprawniony usiłuje odpowiedzialnością za niewykonanie umowy obarczyć powoda. Dodatkowo naprowadzał też, że twierdzenia pozwanej o braku pisemnego zamówienia elementów obudowy hali są chybione wobec okoliczności, że pozwana wyrażała wobec powoda gotowość do montażu dostarczonych uprzednio powodowi elementów hali. Dodatkowo powód wskazał, że kierował do pozwanej pisemną korespondencją wzywając do wykonania przedmiotu umowy, dlatego też w jego ocenie zarzut braku pisemnego zamówienia jest bezzasadny. Dodatkowo powód odnosząc się do zarzutu pozwanej w przedmiocie braku zapewnienia windy i dźwigu do montażu konstrukcji hali i jej obudowy wskazał, że jest właścicielem kilku samochodów specjalnych i miał możliwość we własnym zakresie zapewnić pozwanej windę i dźwig o czym ją informował. Odnosząc się do podniesionej przez pozwaną okoliczności, iż nie zapłacił na jej rzecz kwoty 990,15 zł tytułem transportu blach węzłowych na plac budowy, powód wskazał, iż ww. transportu dokonał we własnym zakresie, co oznacza brak istnienia z tego tytułu wierzycelności po stronie pozwanej. Powód wskazał także, że nietrafna jest argumentacja pozwanej jakoby w świetle przepisów prawa nie był uprawniony do skorzystania z wykonania zastępczego umowy, ponadto - odnosząc się do zarzutu jakoby kwota 101.312,15 zł którą zapłacił za wykonanie zastępcze była wygórowana - wskazał, że wybrał najtańszą ze złożonych mu ofert na wykonanie zastępcze.

Pismem z dnia 01 kwietnia 2014 r. pozwana przyznała, iż omyłkowo podała, że dokonała montażu okien, bramy oraz drzwi, które powód nabył we własnym zakresie. Jednocześnie pozwana wskazała, że wbrew twierdzeniom powoda, zamówił on u pozwanej kotwy fundamentowe, które zostały wykonane i zamontowane przez podwykonawcę pozwanej. W przedmiocie okoliczności dotyczących zapewnienia przez powoda zwyżki i dźwigu do montażu konstrukcji hali i jej obudowy, pozwana nie zastała poinformowana przez powoda o zapewnieniu dwóch podestów na czas montażu, ponadto w jej ocenie twierdzenia powoda o posiadaniu przez niego sprzętu odpowiedniego do montażu nie jest równoznaczne z zapewnieniem możliwości skorzystania z niego podczas wykonywania prac przez pozwaną. Pozwana odnosząc się do twierdzeń powoda w przedmiocie uregulowania należności za transport blach węzłowych wskazała, że transport ten składał się z dwóch etapów – pierwszy etap obejmował transport na plac budowy powoda i ten etap transportu został wykonany przez pozwaną, natomiast kolejny etap transportu wykonał we własnym zakresie powód. Pozwana wystawiła na rzecz powoda fakturę za pierwszy etap transportu, jednakże ta należność nie została przez powoda uregulowana.

W dalszym toku sprawy strony podtrzymały swoje stanowiska, jednakże pełnomocnika powoda na ostatniej rozprawie wskazał dwie alternatywne podstawy dochodzonego roszczenia, podając, że kwota objęta żądaniem pozwu stanowi koszt wykonania zastępczego lub ewentualnie – odszkodowanie za szkodę którą powód podniósł na skutek niewykonania przez pozwaną zobowiązania w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. H. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) zawarł w dniu 09 lutego 2011 r. w J. z pozwaną R. K. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą FIRMA (...) umowę nr (...) w ramach której pozwana zobowiązała się do dostawy i montażu na rzecz powoda ocynkowanej konstrukcji stalowej hali zgodnie z załączoną do umowy dokumentacją stanowiącą projekt konstrukcyjny oraz obudowy ścian i dachu z płyty warstwowej z rdzeniem styropianowym o grubości 150 mm (§ 1 umowy). Umowa nie określała terminu jej realizacji. Powód wybrał ofertę pozwanej z uwagi na okoliczność, iż była najtańsza – jej cena kształtowała się poniżej wartości rynkowej przedmiotu zamówienia. Strony ustaliły, że powód zapłaci pozwanej za wykonanie przedmiotu umowy kwotę 98.000 zł wraz z podatkiem VAT, razem 120.540,00 zł. Powyższa cena obejmowała projekt konstrukcyjny, konstrukcję stalową ocynkowaną, montaż konstrukcji, płytę warstwową 150 mm oraz montaż płyty warstwowej. Przed zawarciem umowy strony nie uzgadniały która z nich zobowiązana jest do dostarczenia elementów takich jak kotwy fundamentowe czy też elementy złączne w postaci śrub i nakrętek. Strony ustaliły harmonogram płatności, zgodnie z którym kwota 106.910 zł miała zostać przelana na rzecz pozwanej na podstawie faktur VAT w dniu dostarczenia zamówionych elementów, a kwota końcowa w wysokości 5.630 zł miała zostać zapłacona na podstawie faktury, w gotówce, w dniu zakończenia montażu. Ponadto strony ustaliły, że kwota w wysokości 8.000 zł zostanie zapłacona do dnia 11 lutego 2011 r. zgodnie z otrzymaną przez powoda fakturą VAT nr (...) (§ 2 umowy). Zgodnie z § 3 umowy dostawa elementów konstrukcji i obudowy hali miała nastąpić etapami na podstawie przesłanego przez powoda pisemnego zamówienia. Każde otrzymane od powoda zamówienie pozwana zobowiązała się potwierdzić z uwzględnieniem wartości, ilości i terminu dostawy. Strony ustaliły, że powód zapewni ze swojej strony rozładunek zamówionych elementów konstrukcji stalowej i płyty warstwowej, ponadto zapewni dźwig i zwyżkę do montażu konstrukcji obudowy (§ 4 umowy). Powód miał możliwość zapewnienia pozwanej zwyżki i dźwigu do montażu konstrukcji hali i jej obudowy, z uwagi na okoliczność posiadania samochodów specjalnych w postaci żurawia samochodowego, podnośnika do prac konserwacyjnych, podnośnika do prac konserwacyjno – montażowych, samochodu specjalnego marki PRAGA.

Pismem z dnia 02.11.2011 r. powód zamówił u pozwanej konstrukcję stalową hali ocynkowanej, szczegółowo określając, co wchodzi w skład wskazanej konstrukcji. Wskazane zamówienie obejmowało kotwy fundamentowe (17 szt.) które nie były objęte umową stron a jednocześnie były potrzebne do wykonania konstrukcji. Kotwy fundamentowe zostały wykonane przez podwykonawcę pozwanej – D. G. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firma Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) D. G. (2) z siedzibą w O., który w związku z powyższym wystawił na rzecz powoda fakturę VAT nr (...) z dnia 12 grudnia 2011 r. na kwotę 2.829 zł.

dowód : umowa nr (...) z dnia 09 lutego 2011 r. wraz z załącznikami (k. 16-25), zamówienie z dnia 02.11.2011 r. (k. 94), korespondencja e-mailowa z dnia 09 grudnia 2011 r. (k. 95), faktura VAT nr (...) (k.128), dowody rejestracyjne pojazdów specjalnych (k. 123-127), zeznania świadka D. G. (1) (k.158), opinia biegłego sądowego z zakresu budownictwa ogólnego i szacowania nieruchomości inż. J. B. (k. 240-256), częściowe zeznania powoda J. H. (k. 293), częściowe zeznania R. K. (k. 293)

Pozwana wykonała część umowy zawartej z powodem, dostarczając na jego rzecz projekt konstrukcyjny i konstrukcję stalową ocynkowaną. Z tego tytułu pozwana wystawiła na rzecz powoda faktury VAT na łączną kwotę 100.250 zł, które pozwany zapłacił. W dniu 14 maja 2012 r. pozwana wystawiła na rzecz powoda fakturę VAT nr (...) na kwotę 990,15 zł tytułem transportu blach węzłowych, której pozwany nie uiszczył. Pozwana nie dostarczyła powodowi płyty warstwowej do obudowy hali oraz nie dokonała montażu płyty warstwowej. Pozwana wyrażała wobec powoda gotowość do wykonania dalszej części swojego zobowiązania, po uprzednim jednak uiszczeniu przez powoda kwoty 5630 zł brutto tytułem kosztu montażu oraz zapewnieniu we własnym zakresie lub też zakupienie u pozwanej w cenie 5535 zł brutto elementów łącznikowych - śrub, nakrętek, podkładek, nakrętek napinających. Powód odmówił dostarczenia we własnym zakresie czy też uiszczenia należności za ww. elementy łącznikowe, co spowodowało, że pozwana wstrzymała się z dalszą realizacją umowy, podkreślając, że dostarczenie akcesoriów złącznych nie było objęte umową stron. Pismem z dnia 20 kwietnia 2012 r. powód wezwał pozwaną do realizacji umowy, wskazując, że brak przystąpienia do wykonania prac spowoduje zlecenie wykonania zastępczego. Pismem z dnia 25 maja 2012 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty na jego rzecz kwoty 102.050 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05 maja 2012 r. do dnia zapłaty w związku z brakiem realizacji przez pozwaną zawartej z powodem umowy. W odpowiedzi na kierowane przez powoda pisma, pozwana podtrzymała swoje stanowisko, wskazując, że przystąpi do realizacji umowy po uprzednim uiszczeniu przez powoda należności za elementy łącznikowe nieobjęte umową, które w takim przypadku pozwana zobowiązała się nabyć dla powoda lub zapewnieniu ich przez powoda we własnym zakresie.

dowód : faktura VAT nr (...) z dnia 02.02.2012 r. (k. 26), potwierdzenie zapłaty faktury VAT nr (...) (k.27), faktura VAT nr (...) z dnia 13 lutego 2012 r. (k. 28), potwierdzenie zapłaty faktury VAT nr (...) (k. 29), faktura VAT nr (...) z dnia 04 lutego 2011 r. (k. 30), potwierdzenie zapłaty faktury VAT nr (...) (k. 31), korespondencja e-mailowa stron (k. 68-73), pismo powoda z dnia 20 kwietnia 2012 r. (k. 32), pismo powoda z dnia 02 maja 2012 r. (k. 33), wezwanie do zapłaty z dnia 25 maja 2012 r. (k. 34), pismo powoda z dnia 02 lipca 2012 r. (k. 35), pismo powoda z dnia 06 sierpnia 2012 r. wraz z potwierdzeniem nadania (k. 36-37), pismo pozwanej z dnia 25 kwietnia 2012 r. (k. 38), pismo pozwanej z dnia 30 kwietnia 2012 r. (k. 39), pismo pozwanej z dnia 26 czerwca 2012 r. (k. 40), pismo pozwanej z dnia 30 lipca 2012 r. (k. 41), zdjęcia materiału konstrukcji hali dostarczonej przez pozwaną (k. 10), pismo pozwanej z dnia 27 lipca 2012 r. (k. 96), faktura VAT nr (...) wraz z dowodem nadania i doręczenia (k. 97-98), zeznania świadka D. G. (1) (k.158), częściowe zeznania powoda J. H. (k. 293), częściowe zeznania R. K. (k. 293)

Pismem z dnia 17 września 2012 r. powód wezwał pozwaną do niezwłocznego – nie później niż w terminie do 7 dni od otrzymania pisma – wykonania umowy z dnia 09 lutego 2011 r., z zagrożeniem, że brak realizacji umowy spowoduje przystąpienie przez powoda zgodnie z art. 480 k.c. do wykonania zastępczego, którego kosztami zostanie obciążona pozwana. Wymienione wezwanie pozwana otrzymała w dniu 22 września 2012 r.

dowód : pismo powoda z dnia 17 września 2012 r. wraz z dowodem doręczenia (k. 59-61)

Powód zlecił zastępcze wykonanie montażu hali konstrukcyjnej A. D. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) A. D. z siedzibą w K., który wykonał zlecone mu prace. Łączna wartość wynagrodzenia wypłaconego przez powoda na rzecz wykonawcy zastępczego wyniosła 101.312,15 zł. Powód uiszczył ww. należność na rzecz wskazanego wykonawcy. Rzeczywista wartość robót objętych umową stron wykonanych przez wykonawcę zastępczego wynosi 82.766,00 zł (brutto). Przesądowym wezwaniem do zapłaty z dnia 02 sierpnia 2013 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty na jego rzecz kwoty 101.312,15 zł z ustawowymi odsetkami od kwot i dat szczegółowo wskazanych w ww. piśmie, tytułem odszkodowania za poniesione koszty wykonania zastępczego części umowy zawartej pomiędzy pozwaną a powodem dnia 09 lutego 2011 r. w zakresie dostawy płyt warstwowych i montażu konstrukcji stalowej hali oraz

obłożenia jej płytami warstwowymi w terminie 7 dni od doręczenia pisma. Pozwana odebrała ww. wezwanie do zapłaty w dniu 09 sierpnia 2013 r.

dowód : faktura VAT nr (...) z dnia 17 grudnia 2012 r. (k.62), faktura VAT nr (...) z dnia 28 grudnia 2012 r. (k. 63), faktura VAT nr (...) z dnia 31 grudnia 2012 r. (k. 64), potwierdzenie zapłaty faktury VAT nr (...) (k. 65), potwierdzenie zapłaty faktury VAT nr (...) (k. 66), potwierdzenie zapłaty faktury VAT nr (...) (k.67), dokumentacja fotograficzna (k. 42-58), oferta wykonania zastępczego firmy (...) A. D. (k. 121), oferta wykonania zastępczego firmy P. P.H.U. (...) (k. 122), zeznania świadka Z. H. (k. 158), zeznanie świadka A. K. (k. 158), zeznanie świadka A. D. (k. 228-231), opinia biegłego sądowego z zakresu budownictwa ogólnego i szacowania nieruchomości inż. J. B. (k. 240-256)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów, zeznań świadków Z. H., A. K., B. P., D. G. (1), A. D., opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa ogólnego i szacowania nieruchomości inż. J. B., częściowych zeznań powoda oraz częściowych zeznań strony pozwanej.

Dowodom z dokumentów Sąd przyznał walor wiarygodności w całości albowiem nie budziły one wątpliwości co do swojej treści, a nadto nie były kwestionowane przez strony procesu.

Sąd dał wiarę w całości zeznaniom świadka D. G. (1), który brał udział w negocjowaniu umowy zawartej przez strony w dniu 09 lutego 2011 r. oraz w procesie jej realizacji. Zeznania te należało ocenić jako logiczne, korespondujące z dokumentami zalegającymi w aktach sprawy.

Sąd dał wiarę w całości zeznaniom świadków Z. H., A. K., B. P., A. D., którzy posiadali wiedzę w przedmiocie faktycznej realizacji umowy zawartej przez strony oraz faktycznej realizacji wykonania zastępczego, choć zeznania te miały uboczne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd w całości podzielił opinię biegłego sądowego z zakresu budownictwa ogólnego i szacowania nieruchomości inż. J. B., która została sporządzona rzetelnie i z wykorzystaniem wiadomości specjalnych i wieloletniego doświadczenia biegłego. Opinia biegłego była rzetelna i profesjonalna, wykonana została w oparciu o dokonane przez biegłego oględziny przedmiotu umowy stron. Sąd w konsekwencji w pełni podzielił wnioski wynikające z przedmiotowej opinii i uznał je za wiarygodne. Dodatkowo wskazać należy, że opinia biegłego nie była kwestionowana przez strony.

Za częściowo wiarygodne Sąd uznał zeznania powoda J. H.. Zeznania te w przedmiocie dotyczącym okoliczności związanych z procesem zawarcia umowy stron oraz procesem jej realizacji należało ocenić jako logiczne i korespondujące z materiałem zebrany w sprawie. Dla przyjęcia jako wykazanego stanowiska strony powodowej w przedmiocie okoliczności, iż pozwana była zobowiązana do dostarczania w ramach umowy elementów łącznikowych konstrukcji, brak było natomiast podstaw w materiale dowodowym.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania pozwanej R. K. w przedmiocie okoliczności dotyczących zawarcia umowy przez strony, treści i przedmiotu ww. umowy oraz jej realizacji. Treść zeznań pozwanej w wymienionym zakresie korespondowała z pozostałym materiałem dowodem zebrany w sprawie. Jednakże dla przyjęcia jako wykazanego stanowiska strony pozwanej w przedmiocie braku możliwości dostarczenia przez powoda zwyżki i dźwigu do montażu konstrukcji hali i jej obudowy, brak podstaw w materiale dowodowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Żądanie pozwu nie zasługuje na uwzględnienie.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy fakt zawarcia między stronami umowy dostawy i montażu ocynkowanej konstrukcji stalowej hali, częściowego wykonania umowy przez pozwaną, zakresu prac wykonanych oraz niewykonanych nie był sporny między stronami. Istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy powód mógł prace niewykonane przez pozwaną zlecić innemu podmiotowi w trybie wykonania zastępczego, kosztami tego wykonania

obciążając pozwaną, oraz czy mógł ewentualnie żądać od pozwanej odszkodowania w związku z brakiem realizacji części umowy.

Pełnomocnik powoda na ostatniej rozprawie wskazał bowiem dwie alternatywne podstawy dochodzonego roszczenia, podając, że kwota objęta żądaniem pozwu stanowi koszt wykonania zastępczego lub ewentualnie – odszkodowanie za szkodę którą powód podniósł na skutek niewykonania przez pozwaną zobowiązania w całości.

Analizując pierwszą z podanych przez powoda podstaw dochodzonego roszczenia, tj., żądanie zwrotu kosztów poniesionych tytułem wykonania zastępczego przedmiotu umowy, wskazać należy, że nie może mieć ona zastosowania w niniejszej sprawie.

W uzasadnieniu żądania pozwu strona powodowa wskazała, że w kierowanym do pozwanej piśmie z dnia 17 września 2012 r. (k. 59-60) powołała się na treść art. 480 k.c. jako podstawy prawnej wykonania zastępczego. Przepis art. 480 k.c. upoważnia wierzyciela do wykonania zastępczego przy zobowiązaniach polegających na czynieniu (łac. *facere*) oraz zaniechaniu (łac. *non facere*), w sytuacji gdy dłużnik nie działa wbrew obowiązkowi czynienia lub działa wbrew obowiązkowi zaniechania. Jednocześnie przepis przewiduje obowiązek dłużnika pokrycia kosztów czynności zastępczej w sytuacji pozostawania przez niego w zwłoce w wykonaniu zobowiązania czynienia (art. 480 § 1 k.c.), a wtedy, gdy świadczenie polega na nieczynieniu, obowiązek poniesienia przez dłużnika kosztów usunięcia tego, co wbrew zobowiązaniu zostało uczynione (art. 480 § 2 k.c.). Wykonanie zastępcze, przewidziane w omawianym przepisie, jest surogatem świadczenia. Dla jego przeprowadzenia niezbędne jest uzyskanie przez wierzyciela upoważnienia sądowego. Wyjątek od powyższej reguły został określony w art. 480 § 3 k.c., zgodnie z którym w wypadkach nagłych wierzyciel może, zachowując roszczenie o naprawienie szkody, wykonać bez upoważnienia sądu czynności na koszt dłużnika lub usunąć na jego koszt to, co dłużnik wbrew zobowiązaniu uczynił. Ze względu na konieczność ochrony interesów dłużnika, aby uniemożliwić wierzycielowi podjęcie działań nieuzasadnionych i nadmiernie obciążających zobowiązanego, warunkiem skorzystania z tej formy zaspokojenia interesu wierzyciela jest uzyskanie przez niego upoważnienia sądu (zob. J. Dąbrowa, [w:] System pr. cyw., t. 3, cz. 1, s. 818; A. Rembieniński, [w:] J. Winiarz (red.), Kodeks, t. 1, s. 492). Przepis ten statuuje jednak również jeden z przypadków dozwolonej samopomocy, a mianowicie, że wierzyciel może w „wypadkach nagłych” skorzystać z samopomocy, czyli wykonać czynność zastępczą bez upoważnienia sądu. Przez „nagłe wypadki” rozumieć należy natomiast sytuacje awaryjne, w szczególności niosące zagrożenie dla życia, zdrowia lub grożące poważną szkodą w mieniu (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 6 września 2005 r., VI ACa 1087/2004, niepubl.). Nagłość należy oceniać w okolicznościach poszczególnych przypadków. Oceny, czy zachodzi „nagły wypadek” dokonuje wierzyciel, czyniąc to na własne ryzyko (przy czym przyjmuje się, że „nagłości” nie można interpretować rozszerzająco). Na wierzycielu ciąży obowiązek wykazania „nagłości wypadku”. Dlatego też wymaga podkreślenia, że w razie braku wspomnianego upoważnienia wykonanie zastępcze odbywa się na ryzyko wierzyciela. Będzie on zobowiązany wykazać i udowodnić nagłość wypadku, w przeciwnym wypadku narazi się na odpowiedzialność odszkodowawczą związaną z rzekomym wykonaniem zastępczym. Ową nagłość należy określać na podstawie okoliczności danego przypadku, przy czym zgodzić się trzeba z poglądem, zgodnie z którym szczególny charakter omawianego przepisu nie pozwala na to, by oceniać ją rozszerzająco (zob. J. Dąbrowa, [w:] System pr. cyw., t. 3, cz. 1, s. 818). W sytuacji, gdy wbrew ocenie wierzyciela nagłości wypadku nie było, tym samym nie została spełniona przesłanka działania bez upoważnienia sądu, odpowiada on wobec dłużnika za szkodę, jeśli taka zaistniała po stronie dłużnika.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy na wstępie należy podnieść, że powód, do czego był zobowiązany w świetle art. 6 k.c., nie wykazał, że konieczność wykonania zastępczego przedmiotu umowy podyktowana była tzw. „nagłym wypadkiem” w rozumieniu art. 480 § 3 k.c. Powód nie zawnioskował na powyższą okoliczność żadnego dowodu, nie sformułował nawet takiej tezy, stąd też wskazana podstawa prawna nie mogła stanowić podstawy dla uznania roszczeń powoda za zasadne.

Szczególną regulacją w wobec art. 480 k.c. jest art. 636 k.c., który w § 1 stanowi, że jeżeli przyjmujący zamówienie wykonywa dzieło w sposób wadliwy albo sprzeczny z umową, zamawiający może wezwać go do zmiany sposobu wykonania i wyznaczyć mu w tym celu odpowiedni termin. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu

zamawiający może od umowy odstąpić albo powierzyć poprawienie lub dalsze wykonanie dzieła innej osobie na koszt i niebezpieczeństwo przyjmującego zamówienie. Podkreślenia wymaga, iż mimo, że strony zaniechały realizacji zobowiązania - żadna z nich nie odstąpiła od przedmiotu umowy. W wyroku z dnia 8 stycznia 2004 r. (I CK 24/03, LEX nr 137769) SN wskazał, że przepis art. 636 § 1 k.c. może mieć odpowiednie zastosowanie w zakresie umowy o roboty budowlane, przy czym zasadniczą przesłanką zastosowania tego przepisu jest trwanie umownego stosunku obligacyjnego między wykonawcą a inwestorem w chwili powierzenia „poprawienia lub dalszego wykonywania dzieła (zadania inwestycyjnego) innej osobie” (zob. także wyrok SN z dnia 8 stycznia 2004 r., III CKN 181/02, Mon. Praw. 2004, nr 4, s. 154). Samo opóźnienie jednak wykonawcy w realizacji przedmiotu umowy nie daje jednak uprawnienia do skorzystania z dyspozycji ww. przepisu, ponieważ skutki opóźnienia się wykonawcy w realizacji przedmiotu umowy poddane są regulacji art. 635 k.c., który nie przewiduje uprawnienia do wykonania zastępczego. Powyższe oznacza, że również powołana powyżej podstawa prawna nie uprawniała powoda do skorzystania z wykonania zastępczego przedmiotu umowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powoda nie znajduje usprawiedliwionych podstaw w przepisach regulujących wykonanie zastępcze.

Odnosząc się natomiast do drugiej ze wskazanych przez stronę powodową podstaw dochodzonego roszczenia, tj. odszkodowania za szkodę powstałą w związku z niewykonaniem części zobowiązania przez pozwaną, wskazać należy, że również ww. podstawa nie stanowi oparcia dla roszczeń powoda. Zgodnie z art. 471 k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Warunkiem powstania odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu art. 471 k.c. jest więc niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, powstanie szkody i zaistnienie adekwatnego związku przyczynowego między niewykonaniem zobowiązania a powstałą szkodą.

Wskazać należy, iż między stronami bezsporne jest, że pozwana nie wykonała zobowiązania objętego umową w części dotyczącej dostarczenia powodowi płyty warstwowej do obudowy hali oraz dokonania montażu płyty warstwowej. Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne znaczenie mają jednak powody ww. zaniechania pozwanej. Trzeba podkreślić, że wykonanie wskazanych prac miało przede wszystkim nastąpić w oparciu o pisemne zamówienie złożone przez powoda, a powód takiego zamówienia nie złożył. W toku procesu ustalono wprawdzie, że pozwana wyrażała gotowość do wykonania umowy we wskazanym powyżej zakresie- jednakże do dokonania montażu niezbędne były elementy złączne. Spór między stronami ogniskował się wokół ustalenia podmiotu odpowiedzialnego za zapewnienie ww. elementów. W ocenie powoda dostarczenie wskazanych części łącznikowych obciążało pozwaną, która powinna dostarczyć je w ramach umowy bez dodatkowej odpłatności, natomiast pozwana podnosiła zarzut, że dostarczenie przez nią elementów łącznikowych nie było objęte umową, dlatego też to powód powinien je zapewnić we własnym zakresie, lub też zlecić pozwanej ich nabycie.

Sąd rozstrzygając powyższy spór miał na uwadze treść art. art. 65 k.c., zgodnie z którym oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje (§ 1), a w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (§ 2).

Istotne znaczenie dla ustalenia relacji między wnioskami wynikającymi z dosłownego brzmienia umowy a regułami wykładni określonymi w art. 65 § 2 ma uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2007 r., II CSK 546/06, Lex, nr 253385, zgodnie z którym w myśl art. 65 § 2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. To rozłożenie akcentów oznacza, że argumenty językowe (gramatyczne) mają znaczenie drugorzędne i ustępują argumentom odnoszącym się do woli stron, ich zamiaru i celu. Mimo to prawidłowa, pełna i wszechstronna wykładnia umowy nie może pomijać treści zwerbalizowanej na piśmie, bowiem napisane sformułowania i pojęcia, a także sama semantyka i struktura aktu umowy, są jednym z istotnych wykładników woli stron, pozwalają ją poznać i ocenić. Jest więc jasne, że wykładnia umowy nie może prowadzić do stwierdzeń w sposób sprzeczny z jej treścią. Istotnie, gramatyczne dyrektywy wykładni

mają swój walor poznawczy, ale przede wszystkim wówczas, gdy treść kontraktu jest jednoznaczna, pozwalająca na odtworzenie woli kontrahentów według reguł znaczeniowych. Jeśli jednak tekst umowy jest niejasny, konieczne staje się usunięcie wątpliwości przy zastosowaniu obowiązujących zasad wykładni umowy według reguł przewidzianych w art. 65 § 2 k.c.

W ocenie Sądu w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie można uznać aby pozwana zobowiązana była w ramach wynagrodzenia określonego w umowie dostarczyć powodowie elementy łączne. W pierwszej kolejności wskazać należy, tak jak to wcześniej podkreślono, że zgodnie z procedurą realizacji przedmiotu umowy określoną przez strony, wykonanie umowy następowało etapami a powód zobowiązany był do składania pozwanej pisemnych zamówień w których określał przedmiot zamówienia. Warto w tym miejscu wskazać przebieg zrealizowanej części umowy stron. I tak pismem z dnia 02.11.2011 r. powód złożył pozwanej zamówienie, w którym szczegółowo określił jego zakres. We wskazanym zamówieniu znajdowały się wymienione szczegółowo elementy konstrukcji, jak też kotwy fundamentowe, które nie były objęte umową stron a jednocześnie były potrzebne do wykonania konstrukcji. Wskazany element powód zamówił za dodatkową opłatą. Powyższe, w ocenie Sądu przemawia za przyjęciem, że powód miał świadomość, iż niektóre elementy dodatkowe – w tym też elementy niezbędne do wykonania przedmiotu umowy w całości – nie wchodzą w zakres zobowiązania pozwanej i musi (czy też chce) zapewnić je we własnym zakresie. Powyższe dotyczyło także takich elementów jak okna czy bramy.

Dodatkowo wskazać należy, że wysokość wynagrodzenia pozwanej za wykonanie umowy określona została poniżej cen rynkowych (co Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o opinię biegłego). Ta kwestia również przemawia za powyższym, a więc, że ustalone wynagrodzenie nie zawierało kosztów elementów łącznych, których wartość była istotna (5.535,00 zł) w stosunku do wartości całego wynagrodzenia należnego pozwanej (120.540,00 zł brutto). Odmienny wniosek nie miał uzasadnienia, tym bardziej, że pozwana nie była producentem wskazanych elementów (co wynika z korespondencji prowadzonej przez strony) a jedynie oferowała się nabyć je dla powoda od ich producenta.

W pełni wiarygodne jest w tym kontekście stanowisko pozwanej, że zamawiający miał możliwość dostarczenia we własnym zakresie niektórych elementów potrzebnych do budowy hali (których zresztą pozwana nie produkuje). Tego rodzaju praktyka jest obecnie stosowana i wynika z tego, że klient ma możliwość np. zamówienia pewnych elementów, a więc np. jak w niniejszym przypadku części łącznych po niższych cenach.

Dłużnik popada w zwłokę, jeżeli nie spełnia świadczenia w oznaczonym terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony niezwłocznie po wezwaniu do wykonania świadczenia. Opóźnienie kwalifikowane, inaczej niż opóźnienie zwykłe ma miejsce, kiedy brak spełnienia świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Przy czym dłużnik odpowiedzialny jest nie tylko za własne działanie i zaniechanie, ale również za działanie lub zaniechanie osób z pomocą, których zobowiązanie wykonywa lub, którym wykonanie zobowiązania powierza. Jeżeli dłużnik chce wykazać, iż nie popadł w zwłokę powinien udowodnić, iż opóźnienie w spełnieniu świadczenia było następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności.

W ocenie Sądu na uwzględnienie zasługiwała argumentacja pozwanej która wskazywała, że brak realizacji przez nią umowy wynikał ostatecznie z zaniechania strony powodowej – odpowiedzialnej za dostarczenie elementów łącznikowych niezbędnych do wykonania umowy. Podkreślić należy, iż pozwana w korespondencji prowadzonej między stronami wskazywała, że jest gotowa do wykonania umowy, pod warunkiem jednak wywiązania się z jej postanowień przez powoda (dostarczenia elementów łącznych). Uznać zatem należało, że ze względu na działanie powoda pozwana nie mogła wykonać umowy w całości, co dalej oznacza, że pozwana nie jest odpowiedzialna za ewentualną szkodę jaką mógłby powód ponieść w związku z niewykonaniem przez pozwaną części jej zobowiązania. Powyższe oznacza, że zbędne staje się analizowanie dalszych przesłanek od których zależy odpowiedzialność odszkodowawcza stron z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.

Reasumując, Sąd doszedł do przekonania, że żądanie pozwu nie może zostać uwzględnione również wobec nie wykazania przesłanek z powołanego art. 471 kc.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powyżej powołanych przepisów, w punkcie I wyroku Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. statuującym zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Wobec przegrania sprawy powód winien zwrócić pozwanej poniesione przez nią koszty procesu, na które złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w wysokości 3.600 złotych ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.